

Masaryk v Klášterci jak ho (ne)známe

Pro celý svět může letošní rok znamenat „pouze“ další číslo v řadě a automaticky místo předchozí sedmnáctky připisují na jeho konci číslo osmnáct. Nic zvláštního a nic, nad čím by se měl někdo pozastavovat. Pro nás občany České republiky však letos nastal rok bilancování a celé řady drsných i krásných vzpomínek na doby minulé - přišel rok 2018, který připomíná sto let od vzniku samostatného československého státu. V médiích můžeme čím dál častěji narazit na různé typy výročních akcí a jejich počet bude určitě ještě stoupat. I u nás na základní škole v Klášterci nad Orlicí jsme se začali zabývat myšlenkou, jak žákům připomenout události vzniku naší republiky. Neméně důležitou roli také hrálo, že škola nese název Masarykova a řada (nejen) žáků vůbec netuší, že Masaryk se o vznik Československa zasloužil nejvíc. Jak žákům předat informace, atmosféru doby před sto lety a představit osobnost Tomáše Gariggua Masaryka tak, aby je látka bavila a zaujala? Co natočit o našem prvním prezidentovi vlastní film!...Film, kde budou hrát žáci jednotlivých tříd a jejich výkony se budou prolínat s historickými fakty o T. G. M. Podrobnější informace o průběhu natáčení sdělí autorka zmíněné myšlenky a režisérka celého filmu, p. uč. Markéta Doubravová:

Jak začalo natáčení probíhat?

„Nejtěžší byl jako vždy začátek, nemyslím tím však samotnou myšlenku, ta mi hlavou prolétla a rozvedla se do mnohých detailů v několika momentech. Shromáždění a především nastudování biografie T. G. Masaryka už tak rychle neprobíhalo. Pojetí zpracování souviselo s co největší možnou atraktivitou pro nynější generaci – kromě zásadních životních mezníků se staly stavebním kamenem zajímavé a odlehčené momenty ze života našeho prvního prezidenta – např. „Masaryk učí svého otce číst a psát“, „Konflikt s ředitelem školy“, „Žádost o Charlottinu ruku“, „Učení se jízdy na koni“, ... Seznam scének, které měly jednotlivé třídy natočit, se kupodivu nerodil až tak dlouho. Velké poděkování v tomto ohledu patří mému kolegovi Janu Patočkovi, učiteli dějepisu.“

Co obnášela práce pro jednotlivé žáky/třídy ZŠ?

„Každý třídní učitel prvního i druhého stupně obdržel přibližný nástin toho, co by měly dané scénky obsahovat. V rámci třídy už si děti epizody vybíraly dle zájmu. Úkolem žáků bylo případné dostudování vybraného životního momentu T. G. M., tvorba samotných dialogů, shánka kostýmů, doplňků, výroba kulis, ... To vše, plus natočení na školní kameru, za 2 měsíce. Veškerý nácvik i finální natáčení probíhalo v třídnických hodinách, občas i v jiných, ale především ve volném čase žáků i učitelů. Sama jsem byla „velitelkou“ 7. ročníku a musím říci, že v rámci celého projektu nenastal větší problém – malé nás samozřejmě potkaly! Zapotřebí bylo kromě velké trpělivosti rozčlenění práce na menší úseky a stanovování kontrolních termínů, kde hlavní i vedlejší hrdinové prokazovali připravenost pro hladké natáčení svých filmových obrazů.“

Jak byl film od počátku žákům a veřejnosti představen?

„Prvním masarykovským výtvozem byla rozsáhlá nástěnka, která obsahovala obrazovou upoutávku na žakovské promítání a detailnější životopisné informace k tomu, co se ve filmu objeví. Mimo novinových výstřižků, knižních a internetových zdrojů jsem využila zápisu o smrti T. G. M. v místní kronice. Zhruba měsíc před premiérovým promítáním vznikla z již natočených materiálů upoutávka ve formě minutového sestřihu videí. Ke zhlédnutí byla a je i nyní na internetových stránkách školy.“

Kde všude se natáčelo?

„Natáčení probíhalo velmi různorodě, u mnohých tak, aby co nejvěrněji kopírovalo dobové prostředí. Některé skupiny si s tímto „detailem“ však hlavu nelámaly a vše zvládly zrealizovat v budově či okolí školy. Ve filmu můžete zahlédnout rušnou „pražskou“ ulici, les, kde byla zavražděna Anežka Hrzáková, nebo kovářskou dílnu, ve které se mladý Tomáš učil tomuto řemeslu. Z vlastního natáčení bych ocenila prostředí rodinných chalup, kde jsme inscenovali příjezd Charlotty k paní Göringové a poslední chvíle života 1. československého prezidenta. Největším „adrenalinem“ však bylo natáčení v krytém bazénu (tam zachraňoval T. G. M. život své bytné) a také moment, kdy „šlo o život“ můj. „Konkurz“ na Masarykova Hektora vyhrál bělouš (přestože prezidentův nejoblíbenější kůň měl barvu hnědou). Druhý kůň, kterého jsme měli v záloze, to však těžce nesl, a tak si k nám bez předchozího varování přes ohradu proboural cestu.“

Jak byl film technicky náročný?

„Poté, co jsem obdržela nahrávky od jednotlivých tříd, bylo velkým úkolem dát scénkám život a spojit je v smysluplný, pokud možno přitažlivý, celek. Hlavu a patu 45 minutovému filmu dodal zvlášť namluvený průvodní text jedním z žáků školy. K videu byly navíc připojeny dobové snímky a videa s T. G. M. Samotná práce byla časově nejnáročnější v momentech, kdy se mi pod ruku dostaly úryvky, kde se představy mé a mých kolegů tak úplně neslučovaly, a dále scénky s nedokonalé natočeným zvukem – především z důvodu rychlého tempa řeči. V tento moment přišly na řadu, tam, kde to nenarušilo rámec zobrazované události, prostřihy.“

Jak byl film žákům a veřejnosti prezentován?

„Na začátku března proběhlo v několika vlnách školní promítání filmu „T. G. M., jak ho (ne)známe“. Pozorovat rozdílné reakce dle věku žáků bylo velmi zajímavé. Všechny skupiny však spojoval fakt, že každý očekával- ať už nervózně či s radostí- až přijde na řadu jeho „umělecký“ příspěvek. Na tvářích dětí jsme často viděli smích a výjimkou nebylo ani veřejné uznání kvality výkonu druhých. O velmi uvolněnou atmosféru se v závěru filmu postaral zpěv písně Ach synku, synku, kterou postupně nazpívaly všechny třídy naší školy, takže ve filmu se zahlédl snad opravdu každý. V dubnu opakovaně probíhalo veřejné promítání.“

Následovaly po zhlédnutí filmu ještě další aktivity žáků?

„Po samotném promítání žáky čekaly ještě dvě s filmem spojené činnosti. Za prvé vyplnit pracovní list a shrnout v něm „Co všechno si už budu pamatovat o našem 1. československém prezidentovi?“ List si děti poté vložily do svého školního portfolia. Druhým úkolem bylo hlasování v anketě „Maskaři“, kde žáci vybírali např. „Nejlepší ztvárnění osoby T. G. M.“, „Scénku, která je nejvíce pobavila“, „Nejvěrohodnější prostředí“, „Nejpropracovanější kostýmy“, „Nejlepší sborový výkon“ a mnoho dalšího.“

Jak už to tak bývá, sami žáci celé natáčení filmu zpočátku přijali s velkým nadšením. Řadu z nich ale elán opouštěl hned po zjištění, že samo od sebe nepůjde nic. V tu chvíli velmi vypomohli právě třídní učitelé a téměř všichni dokázali své žáky nasměrovat na cestu, jak co nejvěrohodněji scénky natočit. Ve filmu si také zahráli někteří učitelé, rodiče žáků nebo ředitel školy. I přes občasné „porodní bolesti“ přišly na svět vtipné a dobově či atmosférou věrohodné scénky. Žáci při natáčení pochopili nejen informace o Masarykovi a vzniku naší republiky, ale poznali pravý význam spojení „týmová práce“ nebo „aktivní vyhledávání informací“.

Žačka 8.tř.: „Naučila jsem se nové věci a bylo pěkné vidět, že se celá škola dokáže dohodnout a vymyslet skvělou práci“. Žák 7.tř.: „Celé se to povedlo, hodně jsem se nasmál a klidně bych si něco podobného zopakoval“, Žák 8.tř.: „Natáčení se mi moc líbilo a výsledný film je velmi vtipný. Díky paní učitelce Doubravové a panu Patočkovi jsme se dozvěděli spoustu nových věcí o Masarykovi“.

Všichni, kdo se na filmu podíleli, si zaslouží dík a pochvalu za ochotně provedenou práci - ať už jsou to žáci, někteří rodiče, učitelé nebo vedení školy. Tito jmenovaní se jednoznačně shodnou, že největší respekt a dík za realizaci celého projektu patří bezesporu osobě, která musela pro jeho úspěch ujít tu netrnitější cestu - paní učitelce Markétě Doubravové. Od počátku přistoupila ke své roli svědomitě a svými nápady a energií pomohla všem kolem sebe dotáhnout jejich práci do zdárného konce. Vedle plnohodnotného povolání učitelky ZŠ se po určitý čas také učila zvládat práci režiséra, kameramana, technika, poradce a v neposlední řadě střihače filmu a svou práci zvládla na jedničku.

Věříme, že žáci naší školy se na film rádi podívají kdykoliv znovu a při jeho sledování se dostaví radost z dobře odvedené práce, především si však vzpomenou na zážitky spojené s natáčením. Film je nyní ke zhlédnutí na internetových stránkách školy www.zsklasterec.cz. Věříme, že se bude líbit i vám.

Mgr. Dana Kodytková, Masarykova základní škola Klášterec nad Orlicí